

Commissie voor de
milieueffectrapportage
ons kenmerk

Commissie voor Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving
(IWO)

T.a.v. de heer drs. H.J. Meijer
en

Commissie voor Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. mevrouw drs. A.H. Mulder

behandeld door
drs. B.L. Loeven
doorkiesnummer
(030) 234 76 66

Datum: 9 maart 2020

Onderwerp: Onderzoek kwaliteit en kwantiteit
milieueffectrapportages EK 34.287 / 29.383, K

Geachte heer Meijer, geachte mevrouw Mulder,

Op 9 maart jl. heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat u het rapport 'Milieueffectrapporten in Nederland: kwaliteit en kwantiteit' aangeboden. Dit onderzoek liet zij op uw verzoek door Arcadis uitvoeren¹ om beter zicht te krijgen op de kwaliteit van milieueffectrapporten (MER-en) en de mogelijkheden die er zijn om die te verbeteren (ook onder de Omgevingswet). Daarnaast is in het onderzoek een nul-situatie bepaald voor het monitoren van eventuele veranderingen in het stelsel van milieueffectrapportage onder de Omgevingswet.

Milieueffectrapportage staat in Nederland onder druk.² Het rapport doet een aantal goede aanbevelingen om de kwaliteit en het stelsel van milieueffectrapportage (m.e.r.) te verbeteren.

De Commissie voor de milieueffectrapportage vraagt uw aandacht voor de volgende vier zorgpunten en aanbevelingen uit het onderzoek.

Kwaliteit MER onder druk

Tweederde van de door de Commissie getoetste rapporten is in eerste instantie niet van voldoende kwaliteit. In het Arcadis-onderzoek is aangegeven dat sommige partijen dit logisch vinden. Het gaat immers om complexe plannen en projecten. Andere partijen vinden dit zorgelijk en pleiten voor een rapport dat in één keer goed is.

Uit het onderzoek blijkt dat al met al 60% van de rapporten in eerste of tweede instantie op orde is. Voor het overige deel van de MER-en (40%) is niet bekend of de kwaliteit later nog op orde is gebracht.

¹ Brief minister 31 oktober 2018.

² Zie ook onderzoek van Investico (zomer 2019) naar milieueffectrapportage in Nederland.

Het rapport geeft in bijlage 2 een overzicht van mogelijkheden om de kwaliteit van MER-en te verbeteren. De Commissie ondersteunt deze punten. Wij pleiten³ er in het bijzonder voor dat wanneer de Commissie belangrijke tekortkomingen in een rapport constateert, zij altijd in staat wordt gesteld nieuwe aanvullende informatie alsnog te toetsen (wettelijk haakje nodig). Dat zal de kwaliteit van MER-ren naar verwachting aanzienlijk verhogen.

In dit kader hebben we daarnaast aan de minister voorgesteld een combinatietarief te introduceren voor toetsing van het eindrapport plus aanvulling, waarbij een bevoegd gezag een bedrag terugkrijgt als een MER 'in één keer goed is' (omgekeerde prikkel). Aandachtspunt is wel dat tarieven niet een te hoge drempel vormen voor kleinere gemeenten, wat nu regelmatig het geval is.⁴ Eén van de mogelijke verbeterpunten uit het rapport is dat de rijksoverheid de gemeenten hierin financieel tegemoetkomt.

Handhaving m.e.r.-plicht afwezig

Arcadis concludeert dat het van groot belang is dat in de praktijk aan de m.e.r.-plicht wordt voldaan. Er zijn twijfels of voor alle plannen, zoals omgevingsvisies, wel MER-en zijn of worden opgesteld, hetgeen vaak wel verplicht is.⁵ Ook de Commissie komt tegen dat bevoegde gezagen geen m.e.r.-procedure doorlopen, terwijl dit wettelijk wel verplicht is. Een handhavingsmechanisme ontbreekt. De Commissie pleit er daarom voor om een overheidsinstantie, zoals een inspectieorgaan, een actieve toezichhoudende taak te geven.

Systeem van m.e.r.-beoordeling functioneert zwak

Eén van de onderdelen van de modernisering van de m.e.r.-regelgeving in 2010 was het verschuiven van wettelijk verplichte milieueffectrapporten naar verplichte beoordelingen of een milieueffectrapport nodig is, de zogenaamde m.e.r.-beoordeling. Het onderzoek van Arcadis laat zien dat dit bijna altijd leidt tot het oordeel dat geen milieueffectrapport nodig is (meer dan 99% van de gevallen). Op dit punt functioneert het systeem van m.e.r.-beoordeling niet, ook in de gevallen dat een MER wel nodig is, vindt deze niet meer plaats. Consequentie is ook dat bij veel projecten niet meer naar mogelijkheden om een projecten milieuvriendelijker uit te voeren (voor bijvoorbeeld gezondheid, klimaat, landschap en natuur) wordt gekeken. Het is daarom nodig dat toegezien wordt op de kwaliteit van m.e.r.-beoordelingen.

Nulsituatie m.e.r.-systeem en rapportageplicht naar EU

Hoe kan Nederland informatie over MER-en en m.e.r.-beoordelingen volgen en bijhouden?⁶ Het Arcadis-onderzoek stelt vast dat er alleen goed inzicht bestaat in het aantal en type MER-en dat de Commissie toetst. Er bestaat geen overzicht van de andere MER-en en van m.e.r.-beoordelingen.

Om ervoor te zorgen dat kennis beschikbaar is beveelt het rapport aan een centraal geregelde registratie en monitoring, in te richten, aansluitend op het systeem van de Commissie m.e.r.

³ Opinie: [Verplichte eindtoetsing voor milieueffecten is wél een goed idee, maart 2019.](#)

⁴ [Zie ook Evaluatie tariefwet Commissie m.e.r. 2018.](#)

⁵ [Brief van het ministerie BZK over de: 'm.e.r.-plicht bij omgevingsvisie en omgevingsplan'.](#)

⁶ Artikel 12, 2e lid, gewijzigde M.e.r.-richtlijn.

Wij willen deze taak graag oppakken, daarvoor is slechts het volgende nodig:

1. Een meldingsplicht van m.e.r.-beoordelingen en m.e.r.-procedures aan de Commissie (wettelijk haakje nodig).
2. Een duidelijk overzicht van de aan te leveren informatie.
3. Budget voor de Commissie.

Hiermee slaat Nederland twee vliegen in één klap. De minister en het parlement houden permanent zicht op m.e.r.-systeem en -praktijk, waar deze informatie tot nu toe slechts op schattingen was gebaseerd. Tegelijk wordt aan de rapportageverplichting aan de EU voldaan.

Samengevat

Het Arcadisonderzoek legt de vinger op een aantal belangrijke zorgpunten over het m.e.r.-systeem in Nederland. Zo wordt regelmatig geen MER opgesteld waar dit wettelijk verplicht is. Een handhavingmechanisme ontbreekt daarbij. Verder blijkt uit het Arcadisonderzoek (en eerder het Investico-onderzoek) dat de zogenaamde m.e.r.-beoordeling in meer dan 99% van de gevallen leidt tot het oordeel dat geen MER nodig is. Dat maakt dat bestuurders en belanghebbenden vaak niet kunnen beschikken over betrouwbare en complete milieu-informatie én dat de omgevingskwaliteit risico loopt. Dat betekent ook dat steeds minder vaak wordt bekeken of een plan of project ook met minder gevolgen voor de omgeving kan worden uitgevoerd. Tot slot beschikt Nederland niet over een sluitend overzicht van aantallen MER-en en m.e.r.-beoordelingen.

De Commissie pleit voor een optimale kwaliteit van zowel de rapporten als het m.e.r.-proces zodat het milieubelang volwaardig kan worden meegewogen bij besluitvorming en onderschrijft alle verbeterpunten uit het rapport. Desgewenst lichten wij deze brief graag toe.

De Commissie wil tot slot van deze gelegenheid gebruik maken om uw aandacht te vragen voor milieueffectrapportage in de Omgevingswet. Wij wijzen erop dat deze wetswijziging⁷ de, ook in het Arcadis-onderzoek geconstateerde, zwakke punten van milieueffectrapportage in Nederland vergroot.

Met vriendelijke groet,

Eric van der Burg
Voorzitter Commissie voor de milieueffectrapportage

In afschrift aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat

⁷ [Rondetafelgesprek over de Omgevingswet, 'position paper' Commissie m.e.r., 11 december 2019.](#)

